

Paulus in Berea

door: Peter Cuijpers

Handelingen 17:10-15

Na het tumult achtten de broeders in Tessalonika het beter dat Paulus en Silas zo snel mogelijk zouden vertrekken. Nog dezelfde nacht zonden zij hen naar Berea, een stad ongeveer 55 km. verderop in zuidwestelijke richting. Waarschijnlijk volgden zij de Via Egnatia tot Pella (ongeveer 35 km. van Tessalonika) en sloegen vandaar een zijweg in naar Berea (ongeveer 20 km. ten zuidwesten van Pella). Berea was een grote stad in het derde district van Macedonië, en lag dus buiten de machtsfeer van Tessalonika. Ook hier bevond zich een synagoge van de Joden; en volgens hun vaste gewoonte gingen Paulus en Silas allereerst naar de synagoge om de Joden het evangelie te verkondigen (17:10).

Dezen waren van een geheel andere gezindheid dan de Joden in Tessalonika. Er staat dat zij 'edeler' waren (17:11a). Hier heeft het niet de betekenis van edele geboorte (vgl. Luc. 19:12; 1 Kor. 1:26), maar *edel denkend*. Waarom zouden de Joden van Berea van betere stand geweest zijn dan die van Tessalonika, zoals sommige uitleggers beweren? Het 'edele' zat in hun bereidwilligheid om naar het evangelie te luisteren. Onbevooroordeeld en rustig lieten ze de boodschap op zich inwerken. Met oprechte belangstelling luisterden zij naar het woord dat Paulus predikte, terwijl zij dagelijks de Schriften (het Oude Testament) onderzochten of deze dingen zo waren (17:11b). De boodschap die Paulus verkondigde werd dus niet zomaar voor zoete koek geslikt. Na gedegen de Schriften onderzocht te hebben, kwamen velen van hen tot geloof (17:12a). Wat een verschil met de Joden uit Tessalonika! Daar werden 'sommigen' van hen overtuigd, hier bij deze edele Joden is sprake van 'velen' die tot geloof kwamen. Het is de bodem waarop gezaaid wordt, die het verschil maakt! (vgl. Matt. 13:1-9).

Naast de vele Joden geloofden tevens niet weinigen van de aanzienlijke Griekse vrouwen en mannen (17:12b). Let op de volgorde! De aanzienlijke Griekse vrouwen worden vóór de mannen genoemd. Zowel in zijn evangelie alsook in het boek Handelingen geeft Lucas blijk van grote waardering voor de vrouwen.

Toen de Joden uit Tessalonika echter vernamen dat ook in Berea door Paulus het woord van God werd verkondigd, kwamen zij ook daar de menigten in

opschudding en verwarring brengen (17:13). Hier zijn het niet de ongelovige Joden uit Berea die een eind maken aan het werk van Paulus, maar opnieuw de Joden uit Tessalonika. Ze waren zo fanatiek dat zij een reis van 55 km. ervoor over hadden om Paulus en Silas het leven zuur te maken. Hier zien we dat niet alleen *liefde* een sterke drijfveer kan zijn in iemands leven (vgl. 2 Kor. 5:14), ook *jaloerie* kan iemand drijven. Paulus en Silas werden door de liefde van Christus gedrongen om het evangelie te verkondigen. Deze Joden werden door jaloerie gedreven om dit te verhinderen. Dit soort jaloerie heeft iets demonisch in zich (Jak. 3:14-15). We kunnen dan ook rustig stellen dat deze Joden door de satan gedreven werden om het werk van God in Berea te dwarsbomen (vgl. 1 Tess. 2:18).

De broeders namen geen afwachtende houding aan, maar terstond zonden zij Paulus weg om tot aan de [Egeïsche] zee te reizen. Paulus vertrok dus in allerijl uit Berea, terwijl Silas en Timoteüs achterbleven (17:14). Hier wordt Timoteüs weer met name genoemd. In Handelingen 16:1 werd zijn naam voor het laatst gebruikt, en uit de daarop volgende passages valt af te leiden dat hij tot het vertrek van Paulus en Silas uit Filippi bij hen is geweest. Hij is in ieder geval in Berea actief aanwezig geweest, en mogelijk ook in Tessalonika. Paulus vertrok níét alleen; hij werd door een aantal broeders begeleid (17:15). De reis ging naar Athene, hoogstwaarschijnlijk over zee.

Het is hartverwarmend dat de broeders Paulus tot Athene hebben begeleid – dit moet Paulus goed hebben gedaan. Vandaar keerden zij terug met het bevel voor Silas en Timoteüs zo spoedig mogelijk naar hem, d.i. Paulus, toe te komen (17:15). Uit 1 Tessalonicenzen 3:1-2 kunnen we opmaken dat Timoteüs inderdaad naar Athene is gekomen, en vermoedelijk ook Silas. Uit Handelingen 18:5 zou men kunnen concluderen dat Silas en Timoteüs niet in Athene zijn geweest en dat beiden zich pas in Korinte bij Paulus hebben gevoegd. Paulus heeft Timoteüs vanuit Athene naar Tessalonika gezonden, en Silas waarschijnlijk naar Filippi of Berea, met het doel de gelovigen aldaar te versterken en ondersteunen. Beiden hebben zich later weer bij Paulus gevoegd (18:5).

Om over na te denken

Bij de overdenking van het verblijf van Paulus in Tessalonika hebben we gezien dat het in de Bijbel om één Persoon draait, de Christus. In de zogenaamde zendingsoopdracht krijgen de elf discipelen dan ook de opdracht om alle volken tot discipelen van Christus te maken, hen dopend tot de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, en hen lerend te bewaren alles wat Christus hen geboden heeft (Matt. 28:16-20).

Discipelen maken we met de Bijbel in de hand. Vanuit de Bijbel tonen wij aan dat Christus voor onze zonden gestorven is, *naar de Schriften*; en dat Hij is begraven en dat Hij op de derde dag is opgewekt, *naar de Schriften* (1 Kor. 15:3-4). Mensen kunnen totaal verschillend reageren als wij hen vanuit de Bijbel uitleggen dat de Christus moest lijden en opstaan uit de doden. Zij kunnen een vijandige en agressieve houding aannemen (Hand. 17:5vv), maar ook het woord met alle bereidwilligheid opnemen, zonder meteen in de aanval te gaan (Hand. 17:11). Lucas is vol lof over de gezindheid van de Joden in Berea. Edeler dan de Joden uit Tessalonika noemt hij hen (17:11). En wel om twee redenen:

- a. zij ontvingen het woord met alle bereidwilligheid;
- b. zij onderzochten dagelijks de Schriften of deze dingen zo waren.

Dit zijn dus eigenschappen die God op prijs stelt. Ook wij christenen worden van tijd tot tijd geconfronteerd met predikers die een woord voor ons hebben. Als wij niet weten wat voor vlees we in de kuip hebben, is het 'edel' (a) als wij onbevooroordeeld openstaan voor hun boodschap. Vervolgens zullen wij aan de hand van de Bijbel toetsen (b) of de dingen die zij ons voorhouden de toets van de Schrift kunnen doorstaan (vgl. 1 Kor. 14:29; 1 Tess. 5:21). Dit laatste is zeer belangrijk, omdat Paulus zegt dat uit ons midden mannen zullen opstaan die 'verdraaide' dingen spreken. Zij doen dit om de discipelen achter zich af te trekken (Hand. 20:30). Het zijn dus geen ongelovigen die van buitenaf bij ons binnenkomen (20:29), maar mensen die zich christen noemen, die uit ons midden opstaan. Als 'deze dingen' door de Bijbel 'verdraaide dingen' worden genoemd, is het verre van edel om daarnaar te luisteren.

Johannes drukt het als volgt uit: *"Ieder die verder gaat en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet. Wie in de leer blijft, die heeft zowel de Vader als de Zoon. Als iemand tot u komt en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis en begroet hem niet. Want wie hem begroet, heeft gemeenschap met zijn boze werken"* (2 Joh. 9-11).

Wat betekent dit alles voor ons? Dat wij niet zomaar alles klakkeloos moeten aannemen. Het probleem met ons christenen is dat wij alles te gemakkelijk voor waarheid aannemen. Wij kunnen maar moeilijk geloven dat die aardige man in zijn mooie toga of nette

kostuum en de indrukwekkende titel voor zijn naam wel eens 'verdraaide' dingen kan staan te verkondigen. We laten ons zomaar om de tuin leiden door de kleren of titel(s) die iemand draagt. Wat kunnen wij dan veel leren van deze Joden uit Berea: *zij onderzochten dagelijks de Schriften of deze dingen zo waren*. Het is een voorrecht als wij van jongsaf de Bijbel kennen (vgl. 2 Tim. 3:15). Dan zijn wij 'gewapend' (Ef. 6:17b); dan kan komen wie wil, zelfs al zou dit een engel uit de hemel zijn. Als er een evangelie wordt verkondigd naast wat wij ontvangen hebben, dan is hij vervloekt! (Gal. 1:6-9).

2 Timoteüs 3:16-17

"Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust" (2 Tim. 3:16-17).

Het is verontrustend dat de Bijbel binnen evangelische kring steeds minder erkend wordt als de volledige handleiding om te kunnen onderscheiden en te toetsen of iets goed of kwaad is. Twee dwalingen van reuzenformaat zijn de gemeente binnengedrongen. Ten eerste wordt de *ervaring* tegenwoordig beschouwd als normerend. Daarmee ziet men de noodzaak om ze aan de maatstaven van de Bijbel te toetsen op zijn best als een aardig idee – de 'wat-vind-jij-ervan-bijbelstudie'. Ten tweede zien we een toename van bijbelkritiek binnen de evangelische wereld. Het scheppingsverhaal wordt als een sprookje afgeschilderd – een allegorisch verhaal. Adam wordt voorgesteld als een mensachtige aap die begint na te denken (Intelligent Design). De Bijbel wordt door mensen die voor intellectueel moeten doorgaan, niet meer serieus genomen. Schriftgedeelten worden er onverschrokken en zonder vrees voor God uitgeknipt en weggegooid (vgl. Jer. 36:23-25). Als iemand op dit punt is beland, luistert hij niet meer naar de waarschuwende woorden van anderen. Het heeft dan ook geen zin om de discussie nog langer met hen aan te gaan (2 Tim. 2:23-26).

Er is geen boek ter wereld dat zó verguisd is als de Bijbel. Dit boek is stukgescheurd en stukgelezen. Het is op de brandstapel geworpen, en men is er de brandstapel mee opgegaan. De franse filosoof Voltaire, die de Bijbel te vuur en te zwaard bestreden heeft, verwachtte dat hij het moment zou meemaken dat er geen enkele Bijbel meer zou zijn in de hele wereld. Het schijnt dat het huis van Voltaire nog steeds bestaat, maar nu worden van daaruit Bijbels verzonden in vele talen en soorten. God heeft zo Zijn eigen manier om te spotten met menselijke grootspraak!

"Alle vlees is als gras en al zijn heerlijkheid als een bloem van het gras. Het gras verdort en de bloem valt af, maar het woord van de Heer blijft in eeuwigheid." (1 Petr. 1:25).

© Oude Sporen 2008